

در ادامه معرفی کسب و کارهای حوزه کشاورزی و تولیدات گیاهی، این هفته سراغ یک حوزه بسیار جذاب، قه‌ایم! پرورش گل و گیاه زینتی، حوزه‌ای که آن قدر انرژی بخش است که برخی به‌عنوان سرگرمی و تفریح سراغ آن می‌روند. البته چنان چه توضیح خواهیم داد، نکات دقیق اقتصادی و فنی علمی و تجربی وجود دارد که در این کسب و کار باید رعایت شود و گر نه ممکن است به‌زبان گسترده منجر شود.

کسب و کار

نهایت در کنار این دوروش، فروش مستقیم را هم در دستور کار قرار دهید. از طریق وبسایت یا شبکه های اجتماعی، چاپ و انتشار تبلیغات کاغذی و همچنین تبلیغ چهره به چهره بین آشنایان، همسایگان و اقوام، محصولات خود را معرفی کنید و به صورت مستقیم بفروشید.

تولید گل در حیاط و پشت بام، شدنی است؟

اگر در باره پرورش گل و گیاه جست و جویی انجام دهید، به مواردی بر خورد می کنید که این کار را در حیاط منزل و حتی پشت بام انجام می دهند. واقعیت این است که پرورش بسیاری از گل های ساختمانی، فضای زیادی نمی طلبد و حتی ممکن است شما بتوانید در ۲۰ یا ۳۰ متر مربع فضا هم یک گلخانه دایر و باطیقه بندی آن، انبوهی از محصولات تولید کنید. در یک جست و جوی ساده می توانید با مواردی آشنا شوید که کار را از پشت بام و حیاط شروع کردند و بعد از مدتی تجربه اندوزی، کار خود را توسعه دادند. برخی کار را با اختصاص شش متر مربع فضا شروع کردند و برخی نیز صرفا از سر تفریح. به طور کلی، اگر می خواهید تفریحی به این کار بپردازید این که در باره توان فنی و اقتصادی خود تردید دارید، شروع کم هزینه از حیاط یا پشت بام گزینه مناسبی خواهد بود. گفت و گوی ما با دو تولید کننده گل و گیاه در مشهد که متفازا یکی از آن بهادر حیاط خانه اش به این کار مشغول است، نکات مفیدی برای شما خواهد داشت.

فعالان این حوزه می گویند که در شرایط فعلی اقتصادی به خاطر قدرت خرید پایین مردم بازار گل و گیاه چشم انداز مناسبی ندارد اما در صورت تغییر شرایط می تواند باز ده مناسبی داشته باشد

جاری، هزینه انرژی و به خصوص آب را اعتماد نظر بگیرید. معمولا ماهانه سه تا پنج میلیون تومان باید برای این امور، یعنی دستمز د و هزینه های آب و انرژی در نظر بگیرید.

پنجم، برای بازار آبی و فروش همه گزینه ها را روی میز داشته باشید؛

اما در مرحله نهایی، یعنی بازاریابی و فروش، کار شما آسان نیست. به قول برخی اهالی بازار، ابتدا محصولات را بفروش، بعد تولید کن! این عبارت از اهمیت بازاریابی می گوید. مخصوصا در باره محصولاتی که فسادپذیری نند یا محصولات زنده مثل گل و گیاه که یک عمر محدود دارند، باید بازاریابی و فروش را بسیار جدی تر بگیرید. از همین الان که هنوز در حال ارزیابی اقتصادی ایده کسب و کار خود هستید، مشتریان بالقوه را شناسایی کنید و با آن ها ارتباط بگیرید. در باره گل و گیاه، حداقل سه مسیر برای فروش دارید.

مشتریان بالقوه، از شهرداری ها تا فروش مستقیم

یک مشتری عمده گل و گیاه، این روزها، شهرداری ها هستند. همان طور که می دانید طی سال های اخیر، شهرداری ها بخش مهمی از بودجه خود را به زیباسازی شهری اختصاص می دهند و در این میان گل جایگاه ویژه ای دارد. بنابر این قبل از هر

وابسته به نوع محصول تولیدی و همچنین تغییرات دمای هوا، نیازمند سیستم های گرمایشی و گاهی سرمایشی هستید که حدود دو تا چهار میلیون تومان هزینه خواهد برد. برای سیستم آب رسانی هم یک میلیون تومانی کنار بگذارید و در نهایت برای تهیه خاک مناسب و تقویت آن (انواع کود شیمیایی یا حیوانی که وابسته به نوع محصول تجویز می شود) هم ۵۰۰ هزار تا یک میلیون تومان در نظر بگیرید. از این رو در مجموع باید چیزی حدود ۱۵ میلیون تومان برای یک گلخانه جمع و جور ۱۰۰ مترمربعی کنار بگذارید.

عنوان	ساعات دوره / عملی / تئوری	هزینه دوره - هزار تومان
پرورش دهنده گل در فضای آزاد	۴۲/۱۱۵/۱۵۷	۵۲۸
پرورش دهنده گیاهان آپارتمانی	۳۱/۳۶/۶۷	۲۰۵
تولید گل های پیازی	۳۵/۵۷/۹۲	۳۱۵
کشتکار گلخانه های خاکی	۷۵/۱۷۵/۲۵۰	۸۳۳

برخی دوره های فنی و حرفه ای مرتبط با پرورش گل و گیاه: طول دوره و هزینه آن ها

سوم، مجوزهای لازم از کجا و چگونه؟

فرایند دریافت مجوزهای لازم معمولا به این صورت است که شما با مراجه به اداره جهاد کشاورزی شهرستان خود، ابتدا درخواست جواز تأسیس می کنید. بعد از ارائه تقاضا نامه و برخی مدارک اولیه، این جواز به شما داده خواهد شد. سپس می توانید گلخانه و تجهیزات خود را خریداری و تجهیز کنید و بعد با مراجعه مجدد پروانه بهره برداری بگیرید. معمولا در این فرایند برخی مدارک و مستندات از شما تقاضا می شود از جمله گواهی ایمنی گلخانه احداث شده، گواهی مدرک آموزشی شما (مثلا مدرک تحصیلی مرتبط با مدرک شرکت مستند فنی و حرفه ای)، فرم بازدید کارشناس مربوطه و در نهایت مدارک هویتی شخصی شما. این فرایند ممکن است کمی زمان بر باشد اما هزینه چندانی برای شما در بر نخواهد داشت.

چهارم، شروع تولید، هزینه های جاری را درست برآورد کنید

اما فرایند تولید در این حوزه انبوهی از ریزه کاری ها و جزئیات دارد که باید با تجربه و همچنین شرکت در دوره ها بیاموزید. این نکات به نوع محصولات انتخابی شما وابسته است و ما در این جا به آن ورود نمی کنیم بلکه سعی می کنیم چهارچوب کلی مربوطه را تصویر کنیم. در فرایند تولید شما علاوه بر یک متخصص کشاورزی یا گلخانه نیاز به یک نفر کارگر هم خواهید داشت تا امور آبیاری روزانه و مراقبت و نگهداری را انجام دهد. در باره هزینه های

اول، آموزش؛ کلاس های فنی و حرفه ای چقدر آب می خورد؟

طبق تعرفه های دوره های آزاد فنی و حرفه ای شما می توانید برای کسب آموزش های عمومی و تخصصی در این حوزه در دوره های مختلف شرکت کنید؛ از جمله دوره پرورش دهنده گیاهان آپارتمانی و همچنین دوره های طراحی فضای سبز شرکت کنید. معمولا هزینه کلاس ها بین ۲۰۰ هزار تا یک میلیون تومان است. در جدول زیر برخی تعرفه ها ذکر شده است. جدول زیر مشخصات و هزینه های برخی دوره های

عنوان	ساعات دوره / عملی / تئوری	هزینه دوره - هزار تومان
پرورش دهنده گل در فضای آزاد	۴۲/۱۱۵/۱۵۷	۵۲۸
پرورش دهنده گیاهان آپارتمانی	۳۱/۳۶/۶۷	۲۰۵
تولید گل های پیازی	۳۵/۵۷/۹۲	۳۱۵
کشتکار گلخانه های خاکی	۷۵/۱۷۵/۲۵۰	۸۳۳

برخی دوره های فنی و حرفه ای مرتبط با پرورش گل و گیاه: طول دوره و هزینه آن ها

مرتبط را نشان می دهد. شما بر اساس نوع گل یا گیاه های مدنظر خودتان و بعد از مشورت با اهالی این حوزه و همچنین کارشناسان و مدرسان فنی، یک یا چند دوره مرتبط را انتخاب و در آن ها حضور پیدا کنید. عنوان، طول دوره و تعرفه های برخی دوره های مرتبط با پرورش گل و گیاه (بر اساس نرخ های اعلامی آموزشگاه های آزاد در منطقه یک مشهد)

دوم، تخمین هزینه ها؛ سرپا کردن یک گلخانه در روزهای گرانی فلزات

در باره هزینه های اولیه لازم برای این کسب و کار، قطعا مهم ترین قلم، تهیه و تجهیز یک فضای گلخانه ای مناسب است. این کار را شرکت های مربوطه برای شما انجام می دهند و حق الزحمه خود را می گیرند. گلخانه ها معمولا به شکل های مختلفی ایجاد می شوند؛ مثلا از نظر شکل نوع تونلی مشهور تر است. از نظر نوع عایق پوشاننده نیز ممکن است شیشه یا پلاستیک استفاده شود و مجموعه این ها باعث می شود که هزینه ها متغیر باشد. هزینه احداث گلخانه وابسته به نوع از متری ۴۰ تا بیش از ۱۰۰ هزار تومان متغیر است. اما در مجموع برای سرپا کردن یک اسکلت ۱۰۰ مترمربعی و عایق بندی آن به پنج تا ۱۰ میلیون تومان سرمایه نیاز دارید. البته گرانی اخیر آهن آلات باعث می شود که هزینه اسکلت توسط شرکت های مجری دوباره محاسبه و نرخ های جدیدی اعلام شود. علاوه بر اسکلت و عایق بندی،

پرورش انواع گل و گیاه های زینتی چه لوازم، آموزش ها و سرمایه ای می طلبد ؟

گل بکارید و پول برداشت کنید

گروه اقتصاد

h.habibi@khorasannews.com

طی هفته های قبل در باره کاشت قارچ، پرورش صیفی جات در گلخانه و همچنین پرورش گیاهان دارویی، کلیاتی مطرح کردیم تا علاقه مندان به این حوزه بتوانند با دریافت یک تصویر کلی از اقدامات و هزینه های لازم، تصمیم گیری کنند و در صورت تمایل، خودشان وارد جزئیات شوند و چم و خم کار را به دقت ارزیابی کنند. امروز در همین حوزه سراغ ایده ای می رویم که هم از نظر نوع محصول بسیار متنوع است و هم از نظر امکانات، تجهیزات و سرمایه لازم. پرورش گل و گیاه، حتی می تواند به عنوان یک تفریح و نه لزوما کسب و کار تمام حرفه ای، در گوشه ای از حیاط یا پشت بام مورد توجه علاقه مندان به طبیعت باشد. البته در نگاه اقتصادی و برای کسب درآمد پایدار، مانند همه کسب و کارها، باید به ریزه کاری های موجود در باره و ویژگی ها و نیازهای گیاه، نحوه تجهیز گلخانه و مخصوصا بازاریابی و فروش بسیار دقت کنید. در ادامه مطلب توضیح می دهیم که فرایند کار چگونه است و چه هزینه هایی برای شما در بر خواهد داشت.

ایده های گذشته

تجربیات خود را با ما در میان بگذارید

توضیحاتی تکمیلی در باره پرورش قارچ

این حوزه و مخصوصا اعضای انجمن پرورش دهندگان قارچ، به برخی جوانب دیگر این کسب و کار بپردازیم.

شما در پرورش قارچ در ساده ترین حالت، می توانید کمپوست بخردید و با قرار دادن در شرایط مناسب از نظر محیطی، دما و رطوبت و نگهداری مناسب منتظر ظهور قارچ ها باشید.

معمولا از هر محموله کمپوست می توانید دو یا سه بار (و در موارد معدودی بیشتر) قارچ برداشت کنید. چنان چه توضیح دادیم، برای ۱۰۰ متر مربع فضا حدود ۱۰ تن کمپوست می توانید استفاده کنید که با نظر گرفتن قیمت حدود هزار تومانی هر کیلو کمپوست حدود ۱۰ میلیون تومان هزینه در بر خواهد داشت. طبق گفته فعالان این حوزه، ضریب برداشت از کمپوست در ایران حدود ۲۰ تا ۲۷ درصد است؛ یعنی هر ۱۰ تن کمپوست در مجموع حدود ۲ تا ۲٫۷ تن محصول خواهد داد. (از نظر متراژ هر متر مربع در ایران حدود ۲۲ کیلو گرم یعنی ۱۰۰ متر مربع حدود ۲٫۲ تن) قارچ می دهد. در گزارش مرکز آمار این کشور، حدود ۳ برابر محاسبه شده است که به دلیل در نظر گرفتن طبقات (معمولا سه طبقه در هر سالن) است؛ یعنی به ازای هر متر مربع عرصه کارگاه محاسبه انجام شده است نه هر متر مربع طبقات).

از این رو با ۱۰۰ میلیون تومان هزینه برای خرید کمپوست و حدود پنج میلیون تومان (از جمله هزینه نیروی کار که دستمز د خودتان است)، دیگر هزینه های جاری، شما به طور متوسط ۲٫۵ تن محصول خواهید داشت که با فروش آن به طور متوسط به قیمت شش هزار تومان، حدود ۱۵ میلیون تومان درآمد ناخالصی خواهید داشت و به نقطه سر به سر می رسید.

البته در هزینه ها دستمز د شما به عنوان نیروی کار لحاظ شده است و در آمد خالص صفر نیست حال هر چه بتوانید در هزینه های جاری صرفه جویی کنید، با رعایت اصول، ضریب برداشت را از ۲۰ درصد به ۳۰ درصد نزدیک کنید و کیفیت برداشت و فروش را افزایش دهید (هر چه کیفیت و سرعت فروش بیشتر باشد متوسط قیمت فروش هم قابل افزایش خواهد بود) حاشیه سود شما بیشتر و در آمد هم افزایش خواهد یافت. اما اگر به هر دلیلی ضریب برداشت افت کند، یا این که نتوانید محصول را به موقع بفروشید (مثل مثل های اخیر که به دلیل موضوع قارچ های سمی، برخی از مردم به اشتباه در مصرف قارچ خوراکی احتیاط می کردند) وارد منطقه ضرر می شوید.

طبیعتا بر حسب ضریب برداشت محقق شده در مزرعه شما، میزان کنترل هزینه های جاری و کیفیت و سرعت بازاریابی و فروش، کسب و کار شما می تواند سودهای شمرین قابل توجه یا ضرر تولید کند و سناریوهای متفاوتی را رقم بزند. وظیفه ما در صفحه کسب و کار و ماموریت اصلی شما در نوشتن یک طرح کسب و کار قبل از شروع، تبیین سناریوهای مختلف – از خیلی بدبینانه تا خوش بینانه – در باره کسب و کار و شنجش احتمال وقوع هر سناریو، با توجه به مهارت و تجربه شما و شرایط بازار است. توضیحات تکمیلی، سناریوهای متفاوت و برخی روندهای آماری در باره پرورش قارچ را می توانید در شماره ۶۵ کسب و کار، مورخ ۲۰ خرداد ۹۷ ملاحظه کنید.

تجربیات شما

تجربیات خود را با ما در میان بگذارید

تولید در حیاط؛ هم تفریح هم درآمد

چنان چه گفتیم، یک راه ورود کم هزینه به صنعت (و البته تفریح) گل و گیاه، شروع از پشت بام یا حیاط منزل است. آقای نجبر از کسانی است که حدود نیمی از حیاط ۱۰۰ متری اش را به این کار اختصاص داده است و علاوه بر تفریح از این محل کسب درآمد هم می کند. در باره آموزش و مهارت های لازم، به ما می گوید که از زمان کودکی و جوانی کم و بیش با حوزه کشاورزی و گیاه آشنا بوده و همین موضوع به او در مسیر توسعه گلخانه کوچک اش یاری کرده است اما در مسیر هم تلاش کرده با مطالعه و البته سعی و خطا، ریزه کاری ها را بیاموزد. قلمه زدن و تکثیر، تنظیم رطوبت و ... کارهایی که به مرور در آن ها خبره شده است. برای آبیاری نیز حتی امکان به استفاده مجدد از آب های استفاده شده در امور جاری منزل تکیه دارد.

به فکر توسعه و ایجاد اشتغال برای جوانان هستیم

برای بازاریابی و فروش محصولات هم به همسایه ها و آشنایان اشاره می کند. می گوید که معمولا در صد اندکی روی قیمت تمام شده می کشد و به مشتریان تقدیم می کند. به طور کلی جنبه تفریحی این کار برایش پررنگ است اگر چه درآمد هم دارد. اما می گوید که به فکر توسعه کسب و کارش است و می خواهد با توجه به تجربه ای که دارد، با همکاری گروهی دیگر، یک گلخانه گیاهان دارویی راه بیندازد که البته در کنارش کار گل و گیاه زینتی هم خواهد کرد. آرزوی کند که باره اندازی این مجموعه چند جوان را هم به کار بگیرد.

با این اوضاع اقتصادی مردم، گل و گیاه چشم انداز ندارد

در همین زمینه، آقای پاکور که سال ها تجربه در حوزه گل و گیاه و اکنون یک گلخانه سه هزار متری دارد، از وضعیت این روزهای بازار راضی نیست و می گوید که با اوضاع فعلی ورود به این حوزه چشم انداز درخشانی ندارد اما در صورت تغییر وضعیت و بهبود قدرت خرید مردم شرایط متفاوت خواهد بود. او توضیح می دهد که گل و گیاه یک کالای ضروری نیست و در شرایط سخت اقتصادی، خانوادها تا ترجیح می دهند از این گونه هزینه ها اجتناب کنند و در باره مشتریان همیشگی گل و گیاه، یعنی شهرداری ها هم توضیح می دهد که ما فقط با شهرداری یکی دو منطقه کار می کنیم. به گفته او، کار با برخی پیمانکاران (پیمانکاران فضای سبز که طرف حساب شهرداری هستند) راحت است اما برخی دیگر به بنابر این فقط با برخی کار می کنیم. ضمن این که توضیح می دهد شهرداری ها بعضا (برخی مناطق) خودشان هم گلخانه دارند و نیاز خود را تأمین می کنند.

افزایش ۲۰ درصدی هزینه احداث گلخانه با گرانی های اخیر

در باره هزینه های ورود به کار هم می گوید که تا قبل از گرانی آهن آلات برای یک گلخانه هزار متری باید چیزی حدود ۳۰ میلیون تومان صرف احداث گلخانه (اسکلت و عایق بندی) کنید که الان با گرانی های اخیر فلزات تا ۲۵ میلیون تومان (حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد افزایش می یابد. وقتی می پرسیم یعنی گلخانه ۱۰۰ متری را می توان با سه میلیون تومان سرا پا کرد توضیح می دهد که معمولا متراژ بالاتر باعث صرفه جویی در هزینه ها، مخصوصا دستمز د احداث می شود از این رو برای ۱۰۰ متر باید بیش از پنج میلیون تومان در نظر گرفت. ادامه می دهد که برای سرمایه ش هم از فن و وید و برای گرمایش از هیتر و ... استفاده می کند که برای هزار متر گلخانه تا ۱۵ میلیون تومان هزینه می برد.